

ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ - ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

**ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ
ΒΑΝ ΜΠΕΤΟΒΕΝ**

“ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ,”
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΒΑΝ ΜΠΕΤΟΒΕΝ

«Κάνε τὸ καλὸ ὅπου μπορεῖς, περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἀγάπα τὴν ἐλευθερία, ποτέ, κι' ἄς εἶναι μπροστά σὲ θρόνο, τὴν ἀλήθεια νὰ μὴν ἀπαρνηθῆς».

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Μπετόβεν, δὲν ξέρω ἂν παραμερίζουν ἢ ἂν αὐξάνουν τὸ δέος ποὺ σφίγγει τὴν ψυχὴ ὅταν θελήσῃ κανεὶς νὰ ζυγώσῃ τὸν τιτᾶνα.

Ἡλιος ποὺ δὲν ἀφίνει νὰ τὸν κυττάξῃ ὁ θνητὸς στὰ μάτια, ποὺ θαμπώνει μὲ τὸ ἡμιθεϊκὸ του μεγαλεῖο. Τὰ μέτρα ποὺ διέπουν τὴ ζωὴ τοῦ Μπετόβεν, δὲν εἶναι τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου. Τίποτε μικρὸ, τίποτε μέτριον. Τὸ ἔργο του τεράστιον, ὁ μεγαλειότερος σταθμὸς τῆς τέχνης. Ἡ ἠθικὴ του δύναμη ἓνα κυκλωπεῖο τεῖχος. Ἔσπασαν ἀπάνω του τὰ κύματα τῆς ταπεινωμένης ἀνθρωπότητος. Ὁ πόνος του ἀπέραντος, ποτάμι σκοτεινὸ, κύκλωσε τὴν ψυχὴ του ἀπὸ τὰ παιδιὰτικὰ του χρόνια. Λίγοι ἄνθρωποι ἔνοιωσαν τόσο πύρινον τὸ σφίξιμον τῆς συμφορᾶς. Λίγοι ἄνθρωποι ὅμως ὄνειρεύτηκαν πρὸς θεϊκὴ τὴν εὐτυχία, παρὰ ὁ βασανισμένος ὁ Μπετόβεν, ὁ μεγαλόπνοος τραγουδιστὴς τῆς χαρᾶς.

Ὁ πόθος του γι' ἀγάπη συγκλονίζει τὴν ὑπαρξὴ του. Τὸ ἀπελπισμένο του κυνηγητὸ γιὰ τὸ γυναικεῖο χᾶδι, θὰ γκρέμιζε κάθε ἄλλου ἀνθρώπου τὴν ἰσορροπία. Μά, ἐπάνω ἀπ' ὅλα τὰ κύματα τῆς ταραγμένης του ζωῆς, μιὰ λέξη ρίχνει τὸ σταθερὸ της φῶς: Δύναμη!

Ἡ δύναμη ποὺ τοῦ κρατεῖ τὸ χέρι ὅταν σκέπτεται νὰ δώσῃ τέλος στὴ βασανισμένη του ζωὴ, τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ μαρτυρικὸ βουϊτὸ τῶν αὐτιῶν του τοῦ θυμίζει ἐφιαλτικὰ τὴ συμφορὰ του, ἢ δύναμη ποὺ φεγγοβολᾷ στὰ μάτια του, ἢ δύναμη ποὺ τὸν κάνει, ὅταν θωρεῖ τριγύρω του τοὺς ἀκροατὰς του νὰ κλαῖνε μὲ λυγμοὺς καθὼς ἀκοῦνε τὰ θεϊκὰ του αὐτοσχεδιάσματα, νὰ ξεσπάῃ σ' ἓνα γέλοιο διαβολικὸ, εἰρωνικὸ καὶ νὰ φωιάξῃ:

— Οἱ τρελλοί! Δὲν εἶναι καλλιτέχνες! Οἱ καλλιτέχνες εἶναι ὄλο φωτιά. Δὲν κλαῖνε.

Δίχως ρωμαντικὴ συγκίνηση λοιπὸν κι' ἐμεῖς, ἄς τολμήσουμε νὰ διαβοῦμε τὸ κατώφλι τοῦ τρανοῦ ναοῦ τῆς τέχνης.

Ὅποιοι καλλιτέχνη καὶ νὰ μελετοῦμε τὴ ζωὴ, δὲν πρέπει νὰ αὐταπατώμεθα πὼς θὰ κατακτῆσουμε κάθε μυστικὸ του, πὼς στὸ ἄγγιγμά

μας θ' άνοιξη σά λουλούδι διάπλατη ή ψυχή του και θά μάς άφήση ν' αντικρύσουμε τις πιό βαθείες πτυχές της. "Όσο άπλός και νά είναι ό χαρακτήρας όχι μονάχα ένός δημιουργού, μά κι' ένός κοινού ανθρώπου, όσο παιδιάτικός και φωτερός, πάντως θάχη τό μυστικό του ιερό, όπου φυλάει ζηλόφθονα τόν άληθινό, γυμνό του έαυτό. Πιό πολύ άπό κάθε άνθρωπου, άπό κάθε μεγάλου, μάς ξεφεύγει ή ψυχή τοϋ Μπετόβεν.

Τά φωτερά του μαύρα μάτια πού μάς καρφώνουν ίσια στην καρδιά, δέ φαίνονται νά θέλουν νά κρύψουν μυστικά. Άλλά τά άγέρωχα σφιχτά του χείλη, μάς κλείνουν πεισματικά τό κρυφό μονοπάτι.

Τόμοι χιλιάδες έχουν γραφεί για τή ζωή, για τό έργο, για τήν άρρώστεια, για τούς έρωτες, για τήν ψυχολογία τοϋ Μπετόβεν. Κι' όλους νά τούς διαβάσουμε, πάλι θάχουμε τήν έντύπωση πώς βρισκόμαστε μπροστά σέ μιá πύλη κλειστή. Αυτό όμως δέν πρέπει νά μάς βασανίζει, "Έστω κι' ένα μέρος τής μεγάλης αύτης ψυχής ν' άνακαλύψουμε, έστω και λίγα οκαλοπάτια τής τέχνης του ν' άνεβούμε, είναι κι' αυτό μιá κατάκτηση... "Άς δοκιμάσουμε λοιπόν κι' έμείς ν' άκολουθήσουμε βήμα πρós βήμα πρώτα τό δρόμο τής ζωής του.

ΘΛΙΜΜΕΝΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Ό Λουδοβίκος βάν Μπετόβεν γεννήθηκε τό 1870 στη Μπόν, μιá πεντάμορφη γερμανική πόλη κοντά στό Ρήνο. Ό πατέρας του, Ίωάννης βάν Μπετόβεν, ήταν τραγουδιστής στην πριγκηπική χορωδία τής Μπόν. Χαμένος άνθρωπος, ήθικό ράκος, καταστραμμένος άπό τό κρασί. Οι πρόγονοί του ήταν Φλαμανδοί, αλλά ό παππούς, Λουδοβίκος κι' αύτός, είχε άποκατασταθή στη Γερμανία κι' έλοι τόν τιμούσαν τό σοβαρό καλλιτέχνη πού είχε φθάσει στό άξίωμα τοϋ διευθυντοϋ τής όρχήστρας τής αύλης. Για κακή του τύχη σκέφθηκε πώς οι τιμές δέν άρκοϋν σ' ένα άνθρωπο, χρειάζεται και τό χρήμα. Κ' έτσι άνοιξε και μιá μικρή ταβέρνα, πού τοϋ φερνε άρκετά κέρδη. Αύτή ήταν ή καταστροφή τής οικογενείας του. Η γυναίκα του ύπήρξε τό πρώτο θύμα. Τό πάθος τοϋ κρασιού τήν κατέλαβε τόσο πολύ, πού άναγκάστηκαν στό τέλος νά τήν κλείσουν σ' ένα μοναστήρι. Δέν έκλεισαν όμως και τό κακό έξω άπο τό σπίτι, γιατί τό φοβερό έλάττωμα τό είχε κληρονομήσει μαζί μέ τή ζωή κι' ό Ίωάννης Μπετόβεν, ό πατέρας τοϋ μεγάλου μουσικού.

Τό πάθος αύτό τόν έμπόδισε νά φθάση στα ύψηλά άξιώματα τοϋ πατέρα του και τόν κατέτισε σιγά-σιγά περίελο τής κοινωνίας.

Ό μικρός Λουδοβίκος συνήθισε νά θεωρη ή τόν πατέρα του ένα ένοχλητικό ύποκείμενο, άκαταλόγιστο. Κι' έτσι, μόνη του παρηγοριά, ήταν ή μητέρα του.

Ταπεινής καταγωγής, ή Μαγδαλένα Κέβεριχ στα νιάτα της ήταν

όπηρετρια σέ άριστοκρατικά σπίτια. "Όμορφη, δέν άργησε νά παντρευτή μ' ένα θαλαμηπόλο. Άλλά στά δεκαεννιά της χρόνια χήρεψε κιόλας. "Έπειτα παντρεύτηκε μέ τόν 'Ιωάννη Μπετόβεν. "Έξυπνη, γλυκειά, πονετική, ζούσε ύπομονητικά τή μαρτυρικό της ζωή δίπλα στό μέθυσο άντρα της. Τό παιδί τή λάτρευε.

— "Ήταν γιά μένα, έλεγε όταν πέθανε, μιá καλή και γελαστή μητέρα. κι' ή καλύτερή μου φίλη.

Μέσα σ' αυτό τό περιβάλλον, κάθε άλλο παρά εύθυμη μπορούσε νά είναι ή ζωή τοῦ μικροῦ. "Όταν έγινε τεσσάρων ετών, ό πατέρας του άντελήφθη πώς έχει έξαιρετική ιδιοφυία στή μουσική, και σκέφθηκε νά τήν έκμεταλλευθῆ. Οι παραμυθένιοι θρίαμβοι τοῦ μικροῦ Μότσαρτ είχαν φλογίσει πολλές φαντασίες. Γιατί νά μη γίνη κι' ό γιός του ένα παιδί τοῦ θαύματος ;

Μέ άδυσώπητη αὐστηρότητα τόν ρίχνει στή δουλειά. Πιάνο, έκκλησιαστικό όργανο και βιόλα. Τοῦ διαλέγει τούς καλύτερους καθηγητάς. Τόν δένει στό πιάνο γιά νά τόν άναγκάση νά έργασθῆ. Οι μικροί του φίλοι τόν βλέπουν συχνά τό Λουδοβίκο νά κάθεται κλαίγοντας, χτυπώντας τά πόδια, και νά μελετάη.

"Άλλα παιδιá θά μισούσαν γιά δλη τους τή ζωή τήν τέχνη μ' αυτή τήν παιδαγωγική. "Ό Μπετόβεν όμως, καθώς είπαμε, δέν ἦταν πλάσμενος μέ τά μέτρα τοῦ κοινοῦ θνητοῦ. "Ή άγώνια αυτή τῆς παιδικῆς του ηλικίας έχει τά καλύτερα άποτελέσματα. Τό 1781, σέ ηλικία 11 ετών, είναι έτοιμος γιά ν' άρχίσῃ τίς καλλιτεχνικές περιοδείες. "Ό πατέρας του τόν στέλνει μέ τή μητέρα του στό Βέλγιο και στήν "Όλλανδία. Τοῦ κρύβει τά χρόνια του γιά νά κάνῃ πιό μεγάλη έντύπωση. Μ' δλ' αυτά, οι έπιτυχίες του στίς συναυλίες αυτές, δέν είναι τόσες ώστε νά ένθαρρύνουν τόν πατέρα.

Παιδί τοῦ θαύματος δέν ἦταν ό Μπετόβεν. Τοῦλειπε ή θεία εύκολία στήν έμπνευση ενός Μότσαρτ, αλλά και ό φωτερός χαρακτηῆρας. "Ή δυστυχία τοῦ σπιτιοῦ του είχε κιόλας τυπωθῆ στήν κλειστή φυσιογνωμία τοῦ μικροῦ. Τό σοβαρό του ὕφος δέν ἦταν γιά νά τρελλάνη τίς καρδιές. "Ό πατέρας σκέπτεται τώρα κάτι θετικώτερο. Νά γίνη ό γιός του οργανίστας. "Αναθέτει στό Νέεφε (Neefe) ένα πρώτης τάξεως καλλιτέχνη, τή διδασκαλία του. "Ό Νέεφε κατάλαβε κι' άγάπησε τό μικρό καλλιτέχνη. Τό 1874 τόν προσλαμβάνει βοηθό του και συνοδό (accompagnateur) στό θέατρο.

ΑΡΧΗΓΟΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Σέ ηλικία 14 ετών λοιπόν, ό Μπετόβεν μπαίνει στόν άγώνα τῆς ζωῆς. Δουλειά καταθλιπτική γιά ένα παιδί. Νά παρίσταται σέ όλες τίς λειτουργίες και νά γυμνάξη τούς τραγουδιστάς στό θέατρο. "Άλλά είναι

πιδ ευτυχισμένος τώρα πού βοηθεῖ κι' αὐτὸς τὸ σπίτι του. Ἐπειτα, ἀρχίζει νὰ νοιώθῃ πὼς ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ ζωὴ του. Οἱ συνθέσεις ἔρχονται ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλη, συνάτες, παραλλαγές, φούγκες, ἔργα παιδιάτικα, πού δέ μποροῦν νὰ προαναγγείλουν τὸ μέλλον τοῦ ὄριμου καλλιτέχνη.

Ἐνα μόνο κάνει ἐντύπωση ἀπὸ τώρα. Ἡ καταπληκτικὴ του εὐκολία στὸ διάβασμα ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ προπάντων τ' αὐτοσχεδιάσματά του.

Ὁ Νέεφε τὸν σπρώχνει νὰ πάῃ στὴ Βιέννη. Ὁ πατέρας του τ' ἀποφασίζει. Τὸ 1787 φθάνει ὁ νεαρὸς μουσικὸς στὸ καλλιτεχνικὸ κέντρο τοῦ κόσμου τότε. Ὁνειρευόταν νὰ γίνῃ μαθητὴς τοῦ Μότσαρτ. Παρουσιάζεται στὸ συνθέτη τοῦ Φίγκαρο. Ἀτημέλητος ὅπως πάντα, ἀκαμπτος, μὲ κλειστή φυσιογνωμία, κάθεται στὸ πιάνο. Τὸ παίξιμό του εἶναι ὀρεκτὰ καλλιεργημένο, ἀλλὰ σκληρὸ. Ὁ Μότσαρτ δὲν πολυενθουσιάζεται. Ἀρκεῖται νὰ τοῦ πῆ λίγα λόγια, πού θὰ εἶναι ὅμως προφητικά·

— Προσέξτε τον αὐτόν! Μιὰ φορὰ θὰ μιλήσῃ γι' αὐτόν ὁ κόσμος. Δὲν ἔγινε συζήτηση φαίνεται γιὰ μαθήματα. Ἀπογοητευμένος γυρίζει ὁ Μπετόβεν στὴ Μπὸν.

Ἄλλὰ ἐδῶ τὸν περιμένει μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες συμφορές τῆς ζωῆς του. Τὸ 1787 πεθαίνει ἡ μητέρα του ἀπὸ φθίση. Τὸ παιδί πάει νὰ τρελλαθῆ ἀπὸ τὸν πόνο.

Ὁ πατέρας ρίχνεται περισσότερο ἀκόμα στὸ πιότο. Στὸ τέλος, μὲ τὸ θάνατο στὴν ψυχὴ, ἀναγκάζεται ὁ Λουδοβίκος νὰ ζητήσῃ νὰ κηρυχθῆ σὲ κατάσταση ἀπαγορεύσεως ὁ πατέρας του. Ἦταν ἡ μόνη λύση γιατί ὁ Ἰωάννης Μπετόβεν εἶχε καταστήσει πιά ἀκαταλόγιστος.

Ἔτσι ὁ δεκαεπτάχρονος Λουδοβίκος βρίσκεται ὀλόττελα ὄρφανός. Κι' ὄχι μονάχα αὐτό, ἀλλὰ καὶ προστάτης οἰκογενείας. Αὐτὸς πρέπει νὰ φροντίσῃ γιὰ τὰ δύο μικρότερα του ἀδελφία, τὸν Κάρλ καὶ τὸν Ἰωάννη.

Σφίγγοντας τὰ δόντια, μὲ θάρρος, ἀρχίζει τὴ δύσκολη ζωὴ του ὁ νεαρὸς μουσικὸς.

Συμπάθειες δὲν τοῦ λείπουν, κι' ἀρκετοὶ βοηθοὺν ἠθικά τὸν ὄρφανό, Ἡ οἰκογένεια Μπρόνινγκ τοῦ ἀνοίγει τὸ σπίτι τῆς στοργικῆς. Τὰ τέσσερα παιδιά μένουν πιστοὶ φίλοι του γιὰ πάντα καὶ παίζουν ρόλο σ' ὅλη του τὴ ζωὴ. Τὸ ἴδιο κι' ὁ Βέγκελερ, κι' ὁ βιολιστὴς Ρῆς. Κοντὰ στοὺς μορφωμένους αὐτοὺς ἀνθρώπους, ὁ ἀλύγιστος χαρακτήρας τοῦ νέου πλάθεται λιγάκι. Μυεῖται στοὺς τρόπους τῆς καλῆς κοινωνίας.

Δὲ λείπουν καὶ μερικά ὠραία ἀγνὰ εἰδύλλια, τόσα ὅσα χρειάζονται γιὰ νὰ νοιώσῃ ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης τὴν ὁμορφιά τῆς ζωῆς.

Ἀργότερα, κάνει μιὰ πολὺτιμη γνωριμία. Τὸν κόμητα Βάλντοστάιν. Φανατικὸς φιλόμουσος αὐτὸς, ἐνθουσιάζεται μὲ τὸν νεαρὸ ὁργανίστα τῆς αὐλῆς, τὸν βοηθεῖ μὲ κάθε τρόπο. Στὸ τέλος, τὸν σπρώχνει ἐπίμονα νὰ πάῃ νὰ ἐγκατασταθῆ στὴ Βιέννη. Ὁ Μπετόβεν δὲ διστάζει. Τ' ἀδελφία

του είναι εξασφαλισμένα τώρα πιά. 'Ο Κάρλ είναι μουσικός, ό 'Ιωάννης φαρμακοποιός.

Με πολλές ελπίδες άφίνει μιá χειμωνιάτικη ήμέρα τοῦ 1792 τήν πατρίδα του καί κινάει γιά τή Βιέννη. Δέν φαντάζεται πῶς δέ θά ξαναϊδῆ τήν ποιητική Μπόν.

Κάμποσα εφόδια φέρνει στήν πρωτεύουσα τῆς Αὐστρίας ό νεαρός καλλιτέχνης. Μιά σοβαρά άνατένιση τῆς ζωῆς, καί άρκετῆ πείρα. Μόρφωση πραγματική δέν ἔχει. Μόλις τελείωσε τό δημοτικό σχολεῖο. Κοντά στοὺς έκλεκτοὺς φίλους του ὁμως, στοὺς Μπρόϋνιγκ, στοὺ Βέγκελερ, καί με τῆ φίλια τοῦ Βάλντιστάιν, εἶναι ἀλήθεια πῶς ἔμαθε πολλά. Γνώρισε τοὺς ποιητές, τό Σίλλερ, τό Γκαίτε, τό Σαίξπηρ, τόν Όμηρο, τόν Πλούταρχο. Όλα ὁμως εἶναι ἀκόμα χαώδη στή σκέψη του.

Β Ι Ε Ν Ν Η

'Η ὑποδοχή ποῦ τοῦ κάνει ἡ μουσική πρωτεύουσα τῆς Εὐρώπης, κάθε ἄλλο παρά ἔχθρική εἶναι. Τά καλύτερα σπίτια δέχονται με εὐχαρίστηση αὐτό τόν παράξενο κι' ἔμπνευσμένο νέο. Όταν κάθεται στό πιάνο, ξεχνοῦν νά μειδιάσουν γιά τό ἄκομψο ντύσιμό του. Εἶναι ἀλήθεια πῶς οἱ κομπῆς δεσποινίδες ἀπογοητεύονται λιγάκι ὅταν τόν πρωτοβλέπουν. Μέτριο ἀναστημα, κοντός μάλλον, σῶμα βαρύ, τετράγωνο. Ένα πελώριο κεφάλι, πρόσωπο κοκκινωπό, μαλλιά κατάμαυρα, ἀκτένιστα πάντα, ἐπάνω ἀπό ἕνα φαρδύ μέτωπο. Χείλια διαρκῶς σφιχτά, σαγόνι δυνατό, λίγο στραβό. Μά τά μάτια του φωτίζουν κι' ὁμορφαίνουν τήν τιτάνεια αὐτή φυσιογνωμία. Γαλανά ἢ μαῦρα; Κανένας δέ μπορεῖ νά πῆ. 'Αλλάζουν χίλια χρώματα, χίλιες ἐκφράσεις. 'Απάνω ἀπ' ὄλ' αὐτά, ἕνα ὕφος ἀκατάδεκτο, ἕνας χαρακτήρας ἰδιότροπος. 'Αλλά οἱ ἄριστοκράτες ποῦ τόν συναναστρέφονται ἀνέχονται ὄλες του τίς ἰδιοτροπίες. Αὐτῆ εἶναι ἡ ἐπιφάνεια.

Κι' ὁμως μέσα του δέν ἔχει καμμιά ἀλαζονεία ό Μπετόβεν. Μόνη του σκέψη πῶς νά σπουδάση πιό συστηματικά.

Γίνεται μαθητῆς τοῦ Χάϋδν. 'Ο παπα - Χάϋδν, εἶναι 80 ἐτῶν. 'Η διδασκαλία ποτέ δέν τοῦ πολυάρεσε. 'Ο Μπετόβεν ποῦ διψάει νά μυηθῆ στό μυστήρια τῆς τέχνης, ἀπογοητεύεται. Κρυφά ἀπό τόν Χάϋδν ἀκολουθεῖ μαθήματα με τόν Σένκ (Schenk) κι' ἀργότερα γίνεται μαθητῆς τοῦ "Άλμπερτμπέργκερ. (Albertsberger), καί τοῦ Σαλιέρι. Ήταν ὁμως τόσο δυνατῆ ἡ προσωπικότης τοῦ Μπετόβεν, ποῦ ὄλοι αὐτοὶ οἱ δάσκαλοι του δέν ἔκαναν τίποτε ἄλλο παρά νά τόν μυήσουν στοὺς γενικούς νόμους τῆς τέχνης. Τό δρόμο ποῦ τόν ἔφερε στή δόξα, θά τόν ἔβρισκε μόνος του, με ἀγῶνα.

1796. 'Ο Μπετόβεν εἶναι εικοσιεξῆ ἐτῶν. "Έχει γράψει πολλὰ ἔργα. Κι' ὁμως κάτι τοῦ λείει μέσῃ του πῶς ἀκόμα δέν ἔχει βρεῖ τόν ἑαυτό του.

«Εικοσιπέντε ἐτῶν», γράφει στὸ σημειωματάριό του. «Πρέπει τοῦτο τὸ χρόνο ν' ἀποκαλυφθῇ ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος».

Ἄλλοι νέοι στὴν ἡλικία του θὰ νόμιζαν πὼς ἔχουν κατακτήσει τὸν κόσμο. Οἱ ἐκδότες συναγωνίζονται ποιὸς νὰ πρωτοτυπώσῃ ἔργα του. Κερδίζει ὅσα θέλει.

Καὶ πὼς διαθέτει τὰ κέρδη του; Ἄς ἀκούσουμε τὸν Ἴδιον.

— Βλέπω ἓνα φίλο μου νᾶχη ἀνάγκη. Ἄν τὸ πορτοφόλι μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ τὸν βοηθήσω ἀμέσως, δὲν ἔχω παρά νὰ καθήσω στὸ γραφεῖο μου, καὶ σὲ λίγο τὸν βγάζω ἀπὸ τὴν στενοχώρια. Βλέπεις τί ὠραῖο πού εἶναι;

Αὐτὰ τὰ γράφει στὸ φίλο του Βέγκελερ.

Ὅλα του τὰ ἔργα τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας, τὰ κρίνει τώρα μὲ αὐστηρὸ μάτι. Καὶ σὲ μιὰ στιγμή (ἀλαζονείας, ἢ μετριοφροσύνης, — ποιὸς μπορεῖ νὰ πῆ;) τ' ἀπαρνιέται ὅλα, καὶ γράφει σταθερὰ τὸ ὄπ. 1 (opus) δηλαδή, ἔργο πρῶτο, στὰ τρίο του γιὰ πιάνο, ἔργα τοῦ 1795-

Εἰκοσιπέντε ἐτῶν λοιπὸν ἀρχίζει ὁ Μπετόβεν τὸ ἀληθινὸ δημιουργικὸ του στάδιο. Ἐτοιμάζεται, καλοτάξιδο καρὰβι ἀρματωμένο, ν' ἀνοικήτῃ στὶς ἄγνοστες θάλασσες μιᾶς καινούργιας ζωῆς.

ΠΡΩΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΣΥΜΦΟΡΑΣ

Μὰ ἡ δυστυχία πού τὸν εἶχε σημαδέψει στὰ παιδιὰτικά του χρόνια, κι' ἄς γαλήνεψε γιὰ μιὰ στιγμή, δὲν τὸν εἶχε ξεχάσει. Τὸ 1796, τὸ χρόνο ἀκριβῶς πού ἀπλώνει τὰ φτερά του γιὰ τὸ μεγάλο πέταγμα, νοιώθει τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀσπλαχνῆς ἀρρώστειας πού θὰ τοῦ τσακίση τὴ ζωῆ. «Ἐνα παράξενο βουϊτὸ στ' αὐτιά.

Ὅσο καὶ νὰ τὸ κρύβῃ κι' ἀπὸ τοὺς ἀδελφικούς του φίλους, ὅσο καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ τὸ πιστέψῃ, τὸ ἀπίστευτο, εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς δὲν ἀκούει ὅπως ἄλλοτε.

Τὶ ἠθικὸ μαρτύριο πέρασε τὰ χρόνια αὐτὰ ὁ καλλιτέχνης, εἶναι εὐκόλο νὰ τὸ φαντασθῇ κανεῖς. Μόνη του σκέψη στὴν ἀρχή, νὰ κρύψῃ τὴ συμφορά του. Τραβιέται ἀπὸ τὸν κόσμο. Τὸ ὑπερήφανο ὕφος του τὸ κάνει πρόχωμα τώρα. Τὸ 1801 ὅμως, δὲ μπορεῖ πιά νὰ κρυφτῆ.

Γράφει σ' ἓνα φίλο του :

«Ὁ Μπετόβεν σου εἶναι βέβαια δυστυχισμένος. Μάθε πὼς τὸ εὐγενέστερο μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἢ ἀκοή μου, ἐλαττώθηκε πολὺ... Τὸ κρυβὰ. Θὰ γίνω καλά; Ἐλπίζω βέβαια, ἀλλά λίγο. Πὼς πρέπει νὰ ζήσω θλιβερὰ, ν' ἀποφεύγω ὅ,τι ἀγαπῶ, μέσα σ' ἓνα κόσμο τόσο ἄθλιο, τόσο ἐγωϊστῆ!»

Καὶ στὸ Βέγκελερ, τὸν καλὸ του φίλο :